

УНІВЕРСАЛЬНИЙ СЛОВНИК

польсько-український
українсько-польський

•••

UNIWERSALNY SŁOWNIK

polsko-ukraiński
ukraińsko-polski

УДК 81'374

ББК 92

У 59

Універсальний словник польсько-укра-
У 59 **їнський, українсько-польський.** —
Тернопіль: Навчальна книга – Богдан, 2012. —
656 с.

ISBN 978-966-10-1805-0

Охороняється законом про авторське право.

*Жодна частина цього видання не може бути відтворена
в будь-якому вигляді без дозволу видавництва.*

© Wydawnictwo REA,
Warszawa, 2003

© Навчальна книга – Богдан,
майнові права, 2012

Wskazówki dla użytkownika

Słownik zawiera około 30 tysięcy słów (w części polsko-ukraińskiej i ukraińsko-polskiej). Przeznaczony jest dla szerokiego kręgu czytelników: turystów, uczniów i studentów, osób rozpoczynających naukę języka ukraińskiego i polskiego. Słownik zawiera podstawowy zbiór leksyki, poszerzony o nowe słowa i wyrażenia, które pojawiły się w obu językach na przestrzeni kilku lat. Prezentuje m.in. spis nazw geograficznych, określenia dań i wyrobów kulinarnych, formy liczebników.

Hasła w Słowniku uszeregowane są w porządku alfabetycznym z wykorzystaniem budowy gniazdowej.

Artykuł hasłowy składa się z:

1. wyrazu hasłowego (**czcionka półgruba**)
2. definicji znaczeń
3. przykładów użycia wyrazu hasłowego
4. związków frazeologicznych (*kursywa*)

Znak ~ zastępuje w treści artykułu hasłowego całość hasła lub tę jego część, która nie ulega zmianie (oddzieloną pionową kreską):

абонѐнт *m* abonent; ~увати abonować

афѐрја *f* afery; ~їст *m* aferzysta

Znak ° oznacza zmianę pierwszej litery hasła z małej na dużą lub odwrotnie:

Біблїя / Biblia; °~їйний biblijny

Jeżeli słowo posiada więcej niż jedno znaczenie, to w tłumaczeniu każde z nich oznaczone jest cyfrą arabską, np.: 1), 2). Jeżeli między definicjami znaczeń jest różnica — oddzielane są średnikiem, synonimy natomiast przecinkami:

вирізка *f* 1) wycinek *m*; *заметна* ~ wycinek z gazety; 2) polędwica

Rzeczownikowi stanowiącemu hasło zawsze towarzyszy jego kwalifikator rodzajowy: *m* – męski, *f* – żeński, *n* – nijaki. Polskie ekwiwalenty semantyczne wyposażone są w kwalifikator tylko wtedy, gdy rodzaj ulega zmianie:

бароко *n* barok *m*

ale: **абажур** *m* abażur

Czasowniki prezentowane są najczęściej w aspekcie dokonanym. Warianty formantów oznaczone są przy pomocy nawiasów łamanych lub zwykłych:

вітати <при-> witać *aspekt niedokonany*; **привітати** powitać, pozdrawiać *aspekt dokonany*;

відігрі(ва)ти odgrzewać *aspekt niedokonany*;
відігріти *aspekt dokonany*

Różnica w porządku gramatycznym czasowników jest w części tłumaczonej na język polski przy pomocy odpowiednich zaimków lub też związków wyrazowych:

боротися за що-н. walczyć o coś, ~ з ким(о)сь (*чим(о)сь*) walczyć z kim (*czym*)

Jeżeli słowo hasłowe nie występuje w języku samodzielnie i tworzy swoją wartość semantyczną tylko w związku wyrazowym, jego prezentacja wygląda następująco:

високосний: ~ рік rok przestępny

Homonimy oznaczone są w słowniku przy pomocy małych cyfr arabskich:

вити¹ <за-> wyć; ~тя *n* wycie

вити² kręcić, wić, pleść; ~ *мотузку* wić sznur, ~ *ся* wić się, pisać się

Akcent we wszystkich słowach ukraińskich oznaczony jest przy pomocy małej pionowej kreski postawionej nad samogłoską akcentowaną:

голова́, диві́тися, бі́лий

Як користуватися словником

Словник містить близько 30 тис. слів у польсько-українській і українсько-польській частинах. Призначений для широкого кола осіб: туристів, школярів і студентів, початківців у вивченні української чи польської мови. Словник містить актуальну загальноживану лексику, включаючи нові слова і вирази, що ввійшли в активне вживання за останні роки. У словнику подано список географічних назв; назв страв і продуктів; числівників.

Реєстрові слова і виділені півжирним шрифтом подаються за алфавітом з використанням гніздового способу. Приклади вживання, стійкі словосполучення, а також фразеологізми виділяються курсивом. Знак ~ (тильда) у словниковій статті заміняє реєстрове слово цілком, чи його незмінну частину, відділену вертикальною рискою (!):

charytatywny |у| благодійний; *działalność* ~а *благодійна діяльність*

Кружок над тильдою означає заміну першої букви реєстрового слова з прописної на рядкову і навпаки:

Azjat|a *m* азіат; ~**ka** *f* азіатка; °~**yci** азіатський

Якщо слово має кілька значень, то в перекладі вони відокремлюються арабськими цифрами з дужками; відтінки значень розділяються крапкою з комою, синоніми — комою.

atak *m* 1) атака *f*; напад; 2) *мед.* приступ, напад; ~ *perwowu* *первовий приступ (напад)*; ~**ować** <za-> атакувати

При реєстрових польських іменниках позначається граматичний рід, а українські відповідники ма-

ють помітку роду лише в тих випадках, коли їх рід не співпадає з родом польського слова:

arcydzieło *n* шедевр *m*

Дієслова подані в основному у формі недоко-
наного виду з варіантами форм, у ламаних чи круглих
дужках, що утворюють форми доконаного виду:

błogosław|ić <po-> благословляти <благосло-
вити>

У випадку, якщо реєстрове дієслово подається
в доконаному виді, воно позначене (*pf*) і стаття містить,
як правило, посилання (*zob.*) на відповідне дієслово не-
доконаного виду:

chwycić *pf* схопити *zob.* **chwycić**

Невідповідності у керуванні дієслів демонстру-
ються за допомогою займенників:

czepiać się 1) чіплятися, хапатися (за щось); 2)
чіплятися, придиратися (до когó-н. чого-н.)

У тому випадку, якщо реєстрове слово самостій-
но не вживається, або вживається у стійкому словоспо-
лученні, після нього ставиться двокрапка і наводиться
відповідник:

trzonowy: ~ *zqb* корінний зуб

Омоніми подаються в окремих словникових
статтях і позначаються зверху арабською цифрою:

celny¹ 1) влучний; ~у *strzelec* влучний стрілець; 2)
перен. влучний, вдальний; ~у *dowcip* вдальний жарт; ~а *uwaga*
влучне зауваження

celny² відмінний, чудовий, видатний

Всі українські слова, крім односкладових, по-
даються із знаком наголосу.

Skróty Умовні скорочення

<i>анат.</i> – анатомія – anatomia	<i>перен.</i> – переносне значення – przenośnie
<i>архіт.</i> – архітектура – architektura	<i>політ.</i> – політика – polityka
<i>біол.</i> – біологія – biologia	<i>прост.</i> – просторіччя – pospolity
<i>бот.</i> – ботаніка – botanika	<i>розм.</i> – розмовне слово – potoczny
<i>бухг.</i> – бухгалтерська справа – księgowość	<i>рел.</i> – релігія – religia
<i>військ.</i> – військова справа – wojskowość	<i>спорт.</i> – спорт – sport
<i>грам.</i> – граматики – gramatyka	<i>театр.</i> – театр – teatr
<i>зоол.</i> – зоологія – zoologia	<i>техн.</i> – техніка – technika
<i>інформ.</i> – інформатика – informatyka	<i>торг.</i> – торгівля – handel
<i>кулін.</i> – кулінарія – kulinaria	<i>заст.</i> – застаріле слово – przestarzały
<i>пестл.</i> – пестлива форма – pieszczotliwy	<i>фарм.</i> – фармацевтика – farmacja
<i>о-ч.ф.</i> – особисто-чоловіча форма – męsko-osobowy	<i>фіз.</i> – фізика – fizyka
<i>мат.</i> – математика – matematyka	<i>фін.</i> – фінансова справа – finansowy
<i>мед.</i> – медицина – medycyna	<i>хім.</i> – хімія – chemia
<i>муз.</i> – музика – muzyka	<i>жарт.</i> – жартівливе слово – żartobliwy
	<i>юр.</i> – юриспруденція – prawo
	<i>екон.</i> – економіка – ekonomia

f – жіночий рід – rodzaj żeński

m – чоловічий рід – rodzaj męski

n – середній рід – rodzaj nijaki

ndm – невідмінюване слово – nieodmienny

f/ndm – невідмінюване слово жіночого роду – nieodmienny rodzaju żeńskiego

m/ndm – невідмінюване слово чоловічого роду – nieodmienny rodzaju męskiego

n/ndm – невідмінюване слово середнього роду

– nieodmienny rodzaju nijakiego

pl – множина – liczba mnoga

f/pl – множина жіночого роду – liczba mnoga rodzaju żeńskiego

m/pl – множина чоловічого роду – liczba mnoga rodzaju męskiego

n/pl – множина середнього роду – liczba mnoga rodzaju nijakiego

pf – доконаний вид дієслова – aspekt dokonany

zob. – дивися – zobacz

Alfabet polski

Aa

Bb

Cc

Ćć

Dd

Ee

Ff

Gg

Hh

Ii

Jj

Kk

Ll

Łł

Mm

Nn

Óó

Oo

Pp

Rr

Ss

Śś

Tt

Uu

Ww

Yy

Zz

Źź

Żż

A

a 1) а; 2) і(й), та; 3) ось, так; ~ *to a це що?*; ~ *mianowicie a саме*

abażur *m* абажу́р

abecadlo *n* абѣтка *f*, а́збука *f*

abiturient *m* абітуріє́нт, випускник; ~*ka f* абітуріє́нтка, випускниця

abonament *m* 1) абоне́мент; 2) передпла́та *f*, підписа́нка *f* (на періодичні видання)

abonent *m* 1) абоне́нт; 2) передпла́тник

abonować <*za-*> підписуватися <підписа́тися> (на що-н.), випісувати <виписати> (що-н.)

aborcja *f* аборт *m*

absencja *f* відсу́тність (на роботі, у школі); *usprawiedliwiona* ~ відсу́тність з пова́жної причи́ни

absolutny абсолю́тний

absolwent *m* випускник;

~*ka f* випускниця (навчального закладу)

abstrakcyjny абстра́ктний

absurd *m* абсу́рд, нісенітниця *f*; **doprowadzić do** ~*u* довести́ до абсу́рду; ~*alny* абсу́рдний, безглу́здий, нісенітний

aby щоб, аби; ~ *tylko aby* тільки, аби́ ма́ше

a conto авансом, у рахунок нале́жної су́ми

aczkolwiek хоча́; незважаючи на те, що

adaptacja *f* пристосува́ння *n*; *біол.* адапта́ція

adidasy *pl* розм. кросівки, спортивне взуття́

administracja *f* адміністра́ція; ~*ator m* адміністра́тор; керу́ючий; ~*ować* керува́ти, завідува́ти

admiral *m* адміра́л

adnotacja *f* 1) замі́тка, примі́тка *n*; 2) ви́носка (внизу сторінки)

adres *m* адрéса *f*; **-at** *m* адресáт; **-ować** <**za-**> адресувáти (кому-н.)
adwent *m* пилипівка *f*, різдвяний піст
adwokatecki адвокатський; **-t** *m* адвокат
aerobik *m* аерóбіка *f*
aerazol *m* аерозóль
afektacja *f* афэктáція
afelra *f* афэра; **-rzysta** *m* аферыст
afisz *m* афіша *f*; **-ować się** афішувáтися; виставляти напока́з (що-н.), хизувáтися (чим-н.)
Afgańczyk *m* афга́нець; **-nka** афга́нка; **°-ński** афга́нський
Afryka|nin *m* африка́нець; **-nka** *f* африка́нка; **°-ński** африка́нський
agat *m* агáт
agen|cja *f* агéнтство *n*; **-t** *m* агéнт; **-t ubezpieczeniowy** страхо́вий агéнт
agitacja *f* агіта́ція; **-ować** агітува́ти
agrafka *f* англійська шпилька
agresja *f* агрэсія; **-or** *m* агрэсор
agrest *m* бот. а́грус
akacja *f* бот. ака́ція

akademia *f* 1) акадэ́мія; 2) урочисте засідання *n*; 3) інстytut *m*; **-cki** 1) академічний; 2) студéнтський; **-k** *m* розм. студéнтський гурто́житок
akcent *m* 1) на́голос, акце́нт; 2) вимóва *f*
akceptować <**za-**> схва́лювати <схваліти>; визнава́ти <визнати>; погóджуватися <погóдитися> (на що-н.); *fin.* акцептува́ти
akcesoria *n/pl* аксесуа́ри *m/pl*
akcja *f* 1) кампа́нія, діяльність; **-ja wyborcza** ви́борча кампа́нія; 2) дія, опера́ція, виступ *m*; **-ja zbrojna** збро́йний виступ; 3) літ. дія; 4) *fin.* акція *f*, пай *m*; **-jonariusz** *m* акціо́нер; **-ujny** акціо́нерний; **spólka -yjna** акціо́нерне това́риство
akompaniament *m* акомпа́немент; **-ować** акомпанува́ти
akord *m* 1) муз. акóрд; 2) відрядна пра́ця *f*; **pracować na** - працюва́ти відрядно

Nazwy geograficzne
Географічні назви

- Adriatyk** *m* Адріатичне море, Адріатика *f*
Afganistan *m* Афганістан
Afryka *f* Африка
Albania *f* Албанія
Algier *m* Алжир (місто)
Algeria *f* Алжир *m* (держава)
Alpy *pl* Альпи
Alma-Ata *f* Алмати *n* (Алма-Ата)
Ameryka *f* Америка
Ameryka Łacińska Латинська Америка
Ameryka Południowa Південна Америка
Ameryka Północna Північна Америка
Ameryka Środkowa Центральна Америка
Amsterdam *m* Амстердам
Anglia *f* Англія
Ankara *f* Анкара
Antarktyda *f* Антарктида
Antarktyka *f* Антарктика
Arktyka *f* Арктика
Armenia *f* Вірменія
Aszchabad *m* Ашхабád
Ateny *pl* Афіни
Atlantyck *m* Атлантичний океán, Атлантика *f*
Australia *f* Австралія
Austria *f* Австрія
Azerbejdżan *m* Азербайджán
Azja *f* Азія
Bajkał *m* Байкал
Baku *n/ndm* Баку *n/ndm*
Balkany *pl* Балкани
Baltyk *m* Балтійське море, Балтика *f*
Belgia *f* Бельгія
Belgrad *m* Белград
Berlin *m* Берлін
Berno *n/ndm* Берн *m*
Biała Podlaska *f* Біла-Підляська
Białoruś *f* Білорусія
Białystok *m* Білосток
Bielsko-Biała *n* Бельсько-Біла
Bieszczady *pl* Бескиди, Бешади

Bombaj *m* Бомбей
Bonn *m/ndm* Бонн *m*
Bośnia i Hercegowina *f*
Боснія і Герцеговіна
Bratysława *f* Братислава
Brazylia *f* Бразилія
Bruksela *f* Брюссель *m*
Brześć *m* Брест
Budapeszt *m* Будапешт
Buenos Aires *n/ndm* Бує-
нос-Айрес *m*
Bug *m* (Західний) Буг
Bukareszt *m* Бухарест
Bulgaria *f* Болгарія
Bydgoszcz *f* Бидгощ *m*

Chelm *m* Хелм
Chile [czile] *n/ndm* Чілі
Chiny *pl* Китай *m*
Chorwacja *f* Хорватія
Ciechanów *m* Цеханов
Cypr *m* Кіпр
Szarnogóra *f* Черногорія
Czechy *pl* Чехія *f*
Szerkasy *pl* Черкаси
Szerniowce *pt* Чернівці
Częstochowa *f* Ченстохова

Dania *f* Данія
Delhi *n/ndm* Делі *n*
Dniepr *m* Дніпро *n*
Dniepropetrowsk *m* Дніпро-
петровськ

Dniestr *m* Дністер
Dolny Śląsk Нижня Сіле-
зія

Doniec *m* Сіверський До-
нець
Donieck *m* Донецьк
Dublin *m* Дублін
Dunaj *m* Дунай
Duszanbe *n/ndm* Душанбе
m/ndm

Egipt *m* Єгипет
Elba *f* Ельба
Elbląg *m* Ельблонг
Erewan *m* Єреван
Estonia *f* Естонія
Etiopia *f* Ефіопія
Europa *f* Європа

Federacja Rosyjska Росій-
ська Федерація
Filipiny *pl* Філіппіни
Finlandia *f* Фінляндія
Francja *f* Франція

Galicja *f* Галичина
Gdańsk *m* Гданськ
Gdynia *f* Гдиня
Genewa *f* Женєва
Gorzów Wielkopolski Гó-
жув-Велькопольський
Górny Śląsk Вєрхня Сіле-
зія
Grecja *f* Греція
Gruzja *f* Грузія

Haga *f* Гаага
Hamburg *m* Гамбург
Hanoi *m/ndm* Ханой *m*

Порядкові числівники
Liczebniki porządkowe

перший *m*, перша *f*, перше
n pierwszy *m*, pierwsza
f, pierwsze *n*
другий, -а, -е drugi, -а, -е
третій, -я, -є trzeci, -а, -е
четвертий, -а, -е czwarty, -
а, -е
п'ятий, -а, -е piąty, -а, -е
шостий, -я, -е szósty, -а, -е
сьомий, -а, -е siódmy, -а, -е
восьмий, -а, -е ósmy, -а, -е
дев'ятий, -а, -е dziewiąty, -а, -е
десятий, -а, -е dziesiąty, -а, -е
одинадцятий, -а, -е jedenasty,
-а, -е
дванадцятий, -а, -е dwunasty,
-а, -е
тринадцятий, -а, -е trzy-
nasty, -а, -е
чотирнадцятий, -а, -е czter-
nasty, -а, -е
п'ятнадцятий, -а, -е pięt-
nasty, -а, -е
шістнадцятий, -а, -е szes-
nasty, -а, -е
сімнадцятий, -а, -е siedem-
nasty, -а, -е
вісімнадцятий, -а, -е osiem-
nasty, -а, -е

дев'ятнадцятий, -а, -е
dziewiętnasty, -а, -е
двадцятий, -а, -е dwu-
dziesiąty, -а, -е
двадцять перший dwu-
dziesiąty pierwszy
тридцятий trzydziesty
сороковий czterdziesty
п'ятдесятний pięćdziesiąty
шістдесятний sześćdziesiąty
сімдесятний siedemdziesiąty
вісімдесятний osiemdziesiąty
дев'яностний dziewięćdziesiąty
сотий setny
сто перший sto pierwszy
двохсотний dwusetny
трьохсотний trzechsetny
чотирьохсотний czterech-
setny
п'ятисотний pięćsetny
шестисотний sześćsetny
семисотний siedemsetny
восьмисотний osiemsetny
дев'ятисотний dziewięć-
setny
тисячний tysięczny
мільйонний milionowy

Дробові числівники
Liczebniki ułamkowe

1/2 одна друга, половина
ról

1½ півтора рóлтора

1/3 одна трéтя, третiна
jedna trzecia

2/3 двi трéти двiе трзecie

1/4 одна четвэрта, чвэртъ
jedna czwarta, ćwierć

3/4 три четвэртих trzy
czwarte

1/5 одна п'ята jedna piąta

5/8 п'ять вóсьмих pięć ósmu-
tych

0,1 одна десята jedna
dziesiąta

0,01 одна сóта jedna setna

ЗМІСТ

Wskazowki dla uzytkownika	3
Як користуватися словником	5
Skroty	7
Alfabet polski	9
Slovník polsko-ukrainski	10
Nazwy geograficzne	340
Jadłospis. Przewodnik kulinarny	346
Liczebnyki	354
Умовні скорочення	357
Український алфавіт	358
Українсько-польський словник	359
Географічні назви	635
Перелік назв страв і продуктів.	640
Числівники.	649

Довідкове видання

**УНІВЕРСАЛЬНИЙ СЛОВНИК
ПОЛЬСЬКО-УКРАЇНСЬКИЙ,
УКРАЇНСЬКО-ПОЛЬСЬКИЙ**

Головний редактор *Богдан Будний*
Редактор *Донара Пендзей*
Обкладинка *Володимира Басалиги*
Верстка *Ірини Демків*

Підписано до друку 20.03.2012. Формат 60х90/64.
Папір офсетний. Гарнітура Таймс. Умовн. друк. арк. 10,25.
Умовн. фарбо-відб. 10,25.

Видавництво «Навчальна книга – Богдан»
Свідоцтво про внесення до Державного реєстру видавців
ДК №370 від 21.03.2001 р.
Навчальна книга – Богдан, а/с 529,
м. Тернопіль, 46008
тел./факс (0352) 52-19-66; 52-06-07; 52-05-48
E-mail: office@bohdan-books.com
www.bohdan-books.com

